

Beïnvloedbare begroting

Keuzeruimte en uitdagingen in het sociaal domein
Paul Beemsterboer en Warner Admiraal

9 DECEMBER 2023

Programma

Deelsessie ronde 1 (12:00-13:00)

- Korte kennismaking
- Grip op de begroting
- Sociaal domein
- Kleur bekennen

Voorstellen

Paul Beemsterboer

 p.beemsterboer@berenschot.nl

 +31 (0) 6 26592798

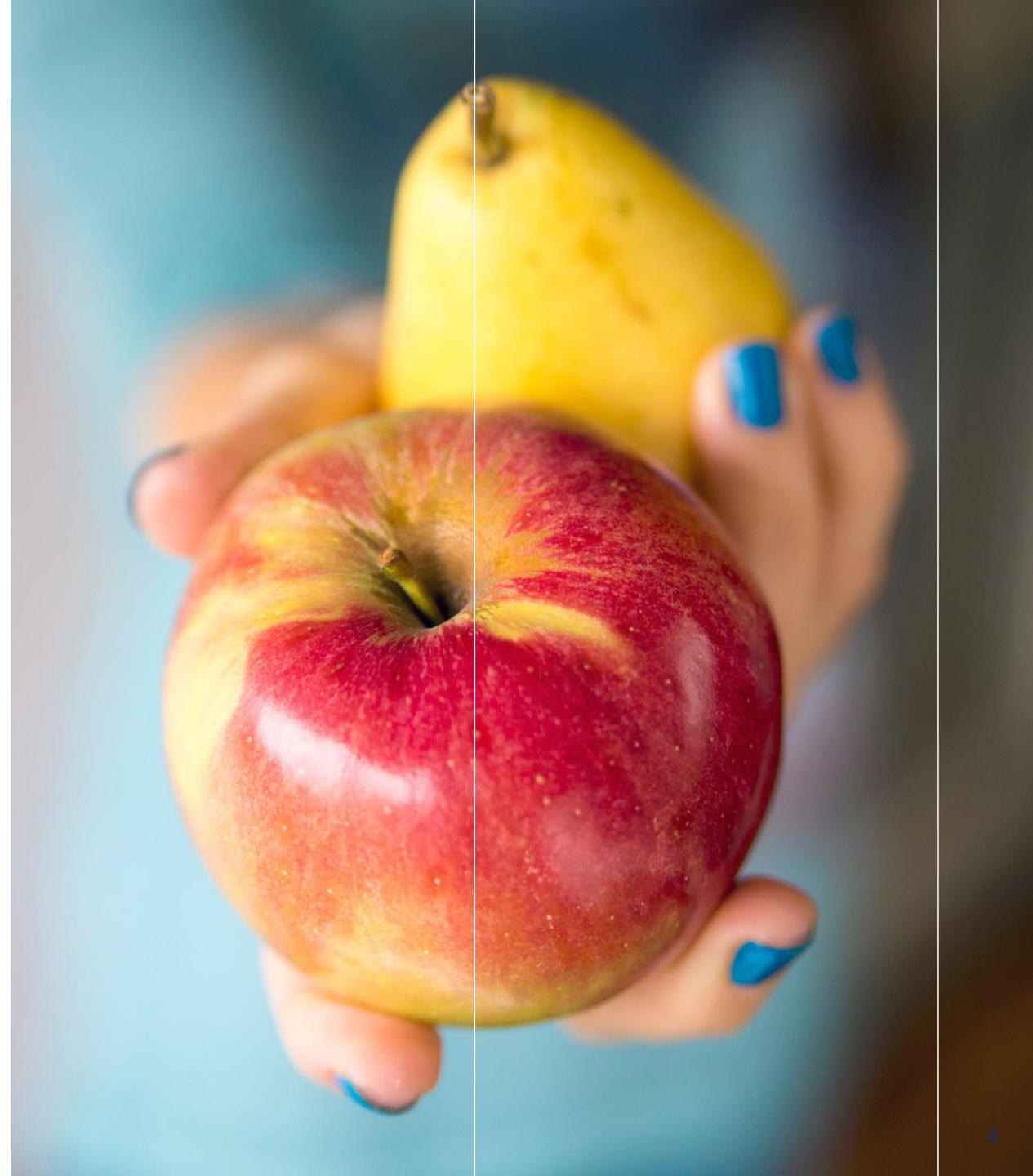
Warner Admiraal

 w.admiraal@berenschot.nl

 +31 (0) 6 45491785

En wie zijn jullie?

- Organisatie
- Financiële achtergrond
- Beleid of uitvoering
- Domein(en)
- Grote of kleine invloed

BEINVLOEDBARE BEGROTING

Grip op de begroting

Leiding - actueel

twente

NIEUWS

DOSSIERS

RADIO

PODCASTS

INFO

Gemeente Almelo zet zich schrap voor financieel zwaar jaar 'Het Rijk is geen betrouwbare partner'

Intern vertrouwelijk

gemeente Tynaarlo

Vanaf 2026 gaat in begroting door minder geld van- uit Rijk

27 september 2023

Nieuws

Doordat de jaarlijkse bijdrage van de Rijksoverheid aan gemeenten vanaf 2026 fors omlaag gaat, stevent de gemeente Haarlemmermeer af op een 'financieel ravijn'. Dat is de boodschap van het college van burgemeesters en wethouders aan de gemeenteraad bij de programmabegroting over 2024 tot 2027. Het college gaat met de raad in overleg hoe hiermee om te gaan.

Net- burgeme-

Net als andere get- burgemeester en v-

nten op rand financie

er van het Rijk voor gemeenten gaat na 2026 dra-
lijk op te stellen zijn.

Be-
wate
Watersc

Senior Best-...adviseur
Belastingdienst

Managing Consultant Wc

Grip op de begroting

Aanleiding

- De beschikbare middelen van gemeenten zijn over het algemeen kleiner dan het totaal aan bestuurlijke ambities. Dat vraagt voortdurend om het maken van keuzes. Niet alles kan (tegelijk).
- Inzicht in de ruimte in de begroting is daarbij een continue proces:
  - Begroting
  - Coalitieakkoord
  - Dekking voor projecten of investeringen
  - Invulling van taakstellingen/takendiscussies/bezuinigingen/etc.
- De vraag die steeds bestuurlijk centraal staat, bijvoorbeeld voor invulling nieuwe opgaven (klimaat, energie, etc.), maar ook voor reguliere taken: waar zit de **keuzeruimte** in de begroting?

Grip op de begroting

Een andere manier van kijken naar de begroting

- Kennen jullie de publicatie '*Beleidsvrijheid geduid*', dat in opdracht van de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) is opgesteld?
- Zo ja, passen jullie dit gedachtegoed ook toe in de context van jullie eigen organisatie? Hoe?

Grip op de begroting

Beleidsvrijheid

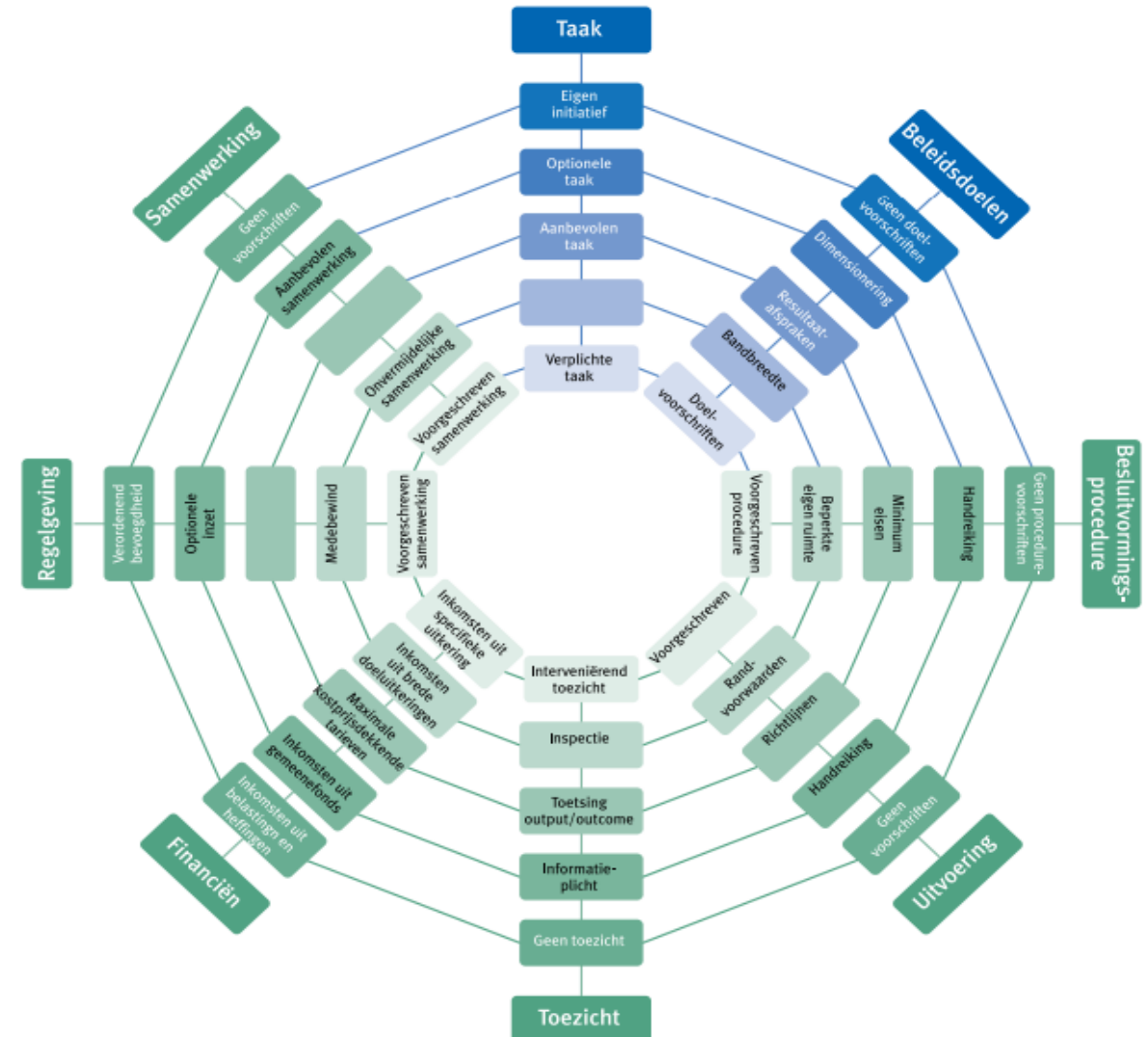
- Bij de mate van **beleidsvrijheid** gaat het om de mate waarin voorzieningen die een gemeente aanbiedt mogen verschillen, in aard of omvang, van die van andere gemeenten. Ofwel in hoeverre uitkomsten van beleid mogen verschillen tussen gemeenten.

Dimensies beleidsvrijheid

Dimensies die beleidsvrijheid beïnvloeden:

- Taak
  - Beleidsdoelen
  - Besluitvormingsprocedure
  - Uitvoering
  - Toezicht
  - Financiën
  - Regelgeving
  - Samenwerking
- ROB: 'Taak' en 'Beleidsdoelen' vormen het vertrekpunt en zwaartepunt voor het bepalen van beleidsvrijheid.
  - Analyse ROB resulteert in een score per IV3-taakveld tussen 1-10.

Meetinstrument beleidsvrijheid: dimensies en gradaties

De grote beïnvloedbaarheidssquiz

Voorbeeld – cultuur en ontspanning

Cultuur en ontspanning totaal (€)		3.593.925	
lv-3 taakveld		Inhoud	Beleidsvrijheid
2.3		Recreatieve havens <ul style="list-style-type: none"> • jachthaven; • passantenhaven; • bruggelden en sluisgelden; • liggelden en havengelden. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Optionele taak Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Geen doelvoorschriften
5.1		Sportbeleid en activering <ul style="list-style-type: none"> • stimuleren van (amateur en professionele) topsport; • ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening; • ondersteunen van organisaties die zich met sport bezig houden; • sport in de buurt en combinatiefuncties. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Aanbevolen taak Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Geen doelvoorschriften
5.2		Sportaccommodaties <ul style="list-style-type: none"> • sporthallen, zwembaden, schaatshallen etc.; • (groene en kunst-) velden, terreinen en opstallen, inclusief faciliteiten en technische voorzieningen; • trapveldjes in de wijk. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Aanbevolen taak

VRAAG: Welke score (1-10) denken jullie dat dit taakveld heeft in de analyse van de ROB?

Voorbeeld – cultuur en ontspanning

Cultuur en ontspanning totaal (€)		3.593.925	Score 9
Iv-3 taakveld	Inhoud	Beleidsvrijheid	Conclusie Score
2.3	Recreatieve havens <ul style="list-style-type: none"> • jachthaven; • passantenhaven; • bruggelden en sluisgelden; • liggelden en havengelden. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Optionele taak Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Geen doelvoorschriften 	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid 8-10
5.1	Sportbeleid en activering <ul style="list-style-type: none"> • stimuleren van (amateur en professionele) topsport; • ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening; • ondersteunen van organisaties die zich met sport bezig houden; • sport in de buurt en combinatiefuncties. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Aanbevolen taak Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Geen doelvoorschriften 	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid 9
5.2	Sportaccommodaties <ul style="list-style-type: none"> • sporthallen, zwembaden, schaatshallen etc.; • (groene en kunst-) velden, terreinen en opstallen, inclusief faciliteiten en technische voorzieningen; • trapveldjes in de wijk. 	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Eigen initiatief/Aanbevolen taak 	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid 9

Voorbeeld – inkomen en participatie

Inkomen en participatie totaal (€)			2.952.704	
lv-3 taakveld	Omvang (lv-3)		Inhoud	Beleidsvrijheid
6-3	Baten	6.138	Inkomensregelingen <ul style="list-style-type: none"> • inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet; • geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening; • IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers); • IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen); • kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004); • kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004; • sociale zekerheidsregelingen van het rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima; • gemeentelijk armoedebeleid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, korting op musea, sportclubs etc., meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc. 	Wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Handhaving en Fraudewet Taak <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte taak: mechanisch/ ambtelijk medebewind Beleidsdoel <p>Doelvoorschriften: normen zijn in wet vastgelegd</p> <p>Hoofdzakelijk uitvoeringslasten</p> <p>Een groot aantal gemeenten kiest ervoor de regelingen in regionaal verband uit te voeren.</p> <p>Bekostiging uitkeringen via Specifieke uitkering BUIG; tekorten op BUIG komen ten laste van algemene middelen</p> <p>Slechts bij gemeentelijk armoedebeleid hebben gemeenten eigen beleidskeuzes; Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en schuldhulpverlening.</p>
	Lasten	7.951		
	Saldo	-1.813		

VRAAG: Welke score (1-10) denken jullie dat dit taakveld heeft in de analyse van de ROB?

Voorbeeld – inkomen en participatie

Inkomen en participatie totaal (€)		2.952.704	Score 2							
lv-3 taakveld	Omvang (lv-3)	Inhoud	Beleidsvrijheid	Conclusie Score						
6-3	<table border="1"> <tr> <td>Baten</td> <td>6.138</td> </tr> <tr> <td>Lasten</td> <td>7.951</td> </tr> <tr> <td>Saldo</td> <td>-1.813</td> </tr> </table>	Baten	6.138	Lasten	7.951	Saldo	-1.813	<p>Inkomensregelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet; • geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening; • IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers); • IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen); • kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004); • kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004; • sociale zekerheidsregelingen van het rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima; • gemeentelijk armoedebeleid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, korting op musea, sportclubs etc., meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc. 	<p>Wet- en regelgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Handhaving en Fraudewet <p>Taak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte taak: mechanisch/ ambtelijk medebewind <p>Beleidsdoel</p> <p>Doelvoorschriften: normen zijn in wet vastgelegd</p> <p>Hoofdzakelijk uitvoeringslasten</p> <p>Een groot aantal gemeenten kiest ervoor de regelingen in regionaal verband uit te voeren.</p> <p>Bekostiging uitkeringen via Specifieke uitkering BUIG; tekorten op BUIG komen ten laste van algemene middelen</p> <p>Slechts bij gemeentelijk armoedebeleid hebben gemeenten eigen beleidskeuzes; Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en schuldhulpverlening.</p>	<p>Zeer beperkte beleidsvrijheid</p> <p>1-3</p>
Baten	6.138									
Lasten	7.951									
Saldo	-1.813									

Voorbeeld - educatie

Educatie totaal (€)		2.026.729	
Iv-3 taakveld		Inhoud	Beleidsvrijheid
4-1		Primair onderwijs <ul style="list-style-type: none"> • bestuurskosten voor gemeenten die zelfbestuur zijn; • primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); • de huur van bijvoorbeeld een gymnastieklokaal; • passend onderwijs. 	Wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> • Wet op het primair onderwijs Taak <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte taak: politiek medebewind/ambtelijk medebewind Beleidsdoel <p>Resultaatafspraken: het rijk toetst de realisatie van doelen/Band-breedte: minimum en/of maximum Doelvoorschriften: normen zijn in wet vastgelegd</p> <p>Onderwijsinspectie</p>
4.2		Onderwijshuisvesting <ul style="list-style-type: none"> • nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; • de verhuur van (bijvoorbeeld een gymnastieklokaal); • opstellen programma onderwijs-huisvesting; • vandalismebestrijding. 	Wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> • Modelverordening VNG met normbedragen nieuwbouw van scholen Taak <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte taak: politiek medebewind/ambtelijk medebewind Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Inspanningsverplichting • Globale doelstelling <p>Enige vrijheid ten aanzien van kwaliteit en intensiteit</p>

VRAAG: Welke score (1-10) denken jullie dat dit taakveld heeft in de analyse van de ROB?

Voorbeeld - educatie

Educatie totaal (€)		2.026.729	Score 3
Iv-3 taakveld	Inhoud	Beleidsvrijheid	Conclusie Score
4-1	Primair onderwijs <ul style="list-style-type: none"> bestuurskosten voor gemeenten die zelfbestuur zijn; primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); de huur van bijvoorbeeld een gymnastieklokaal; passend onderwijs. 	Wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> Wet op het primair onderwijs Taak <ul style="list-style-type: none"> Verplichte taak: politiek medebewind/ambtelijk medebewind Beleidsdoel <p>Resultaatafspraken: het rijk toetst de realisatie van doelen/Bandbreedte: minimum en/of maximum Doelvoorschriften: normen zijn in wet vastgelegd</p> <p>Onderwijsinspectie</p>	Beperkte beleidsvrijheid 1-3
4.2	Onderwijshuisvesting <ul style="list-style-type: none"> nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; de verhuur van (bijvoorbeeld een gymnastieklokaal); opstellen programma onderwijs-huisvesting; vandalismebestrijding. 	Wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> Modelverordening VNG met normbedragen nieuwbouw van scholen Taak <ul style="list-style-type: none"> Verplichte taak: politiek medebewind/ambtelijk medebewind Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> Inspanningsverplichting Globale doelstelling <p>Enige vrijheid ten aanzien van kwaliteit en intensiteit</p>	Beperkte beleidsvrijheid 3-4

Voorbeeld – economische promotie

3.4	Economische promotie <ul style="list-style-type: none"> • promotionele activiteiten, gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en nieuwe werkers; • aantrekken van overige instellingen ter versterking van het profiel van de gemeente; • investeren in bovenlokale, regionale, landelijke en internationale kennis- en economische relatienetwerken; • promotie toerisme; • beurzen en jaarmarkten; • forensenbelasting; • toeristenbelasting; • gemakkelijkhedenretributies.	Taak <ul style="list-style-type: none"> • Autonome taak Beleidsdoel <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente bepaalt eigen doelen al dan niet in samenspraak met andere partners
-----	--	---

VRAAG: Welke score (1-10) denken jullie dat dit taakveld heeft in de analyse van de ROB?

Voorbeeld – economische promotie

3-4		<p>Economische promotie</p> <ul style="list-style-type: none"> • promotionele activiteiten, gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en nieuwe werkers; • aantrekken van overige instellingen ter versterking van het profiel van de gemeente; • investeren in bovenlokale, regionale, landelijke en internationale kennis- en economische relatienetwerken; • promotie toerisme; • beurzen en jaarmarkten; • forensenbelasting; • toeristenbelasting; • vermakelijkhedenretributies. 	<p>Taak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autonome taak <p>Beleidsdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente bepaalt eigen doelen al dan niet in samenspraak met andere partners 	<p>Nagenoeg volledige beleidsvrijheid</p> <p>9-10</p>
-----	--	--	---	---

BEINVLOEDBARE BEGROTING

Beïnvloedbare begroting

Aanpak

01 Opgave

- Begroting
- Actualisatie
- Wensen
- Ontwikkelingen
- Benchmark (gemeentekas)
- Kick-off (ambtelijk / raad)

02 Dashboard

- Upload Begroting + Verplichtingen
- % per IV3-taakveld
- Budgethouders: voorzet beïnvloedbare ruimte

03 Interviews

- Bezuinigingenboek
- Validatie
- Concretiseren / duiding beïnvloedbare ruimte
- Impact

04 Bestuurlijk traject

- Dashboard met objectieve keuzemogelijkheden
- Keuzes in ambities en taken
- Collegevoorstel
- Raadsbesluit

Grip op de begroting

In de praktijk

- Om een idee te krijgen bij de beïnvloedbare ruimte in de begroting kun je als gemeente de koppeling maken met het ROB-model.
- Aan de hand van de BBV-taakvelden is deze analyse relatief eenvoudig.
- Echter, iedere gemeente is anders, dus het beeld van de ROB klopt niet want:
- ...er is sprake van bestaand beleid van de raad...
- ...het stond in het coalitieakkoord...
- ...het is politiek niet haalbaar...
- ...het model houdt geen rekening met de historie van de gemeente...
- ...het model houdt geen rekening met investeringen uit het verleden...
- Etc. Etc. Etc.

Grip op de begroting

In de praktijk

- Om de beïnvloedbare ruimte in de begroting inzichtelijk te maken moet je dus rekening houden met de specifieke context van de gemeente. Dit betekent dat je in ieder geval moet corrigeren voor:
  - Contractuele verplichtingen en subsidies
  - Kapitaallasten
  - Financiële verplichtingen met bijbehorende baten (bijv. SPUK's)
  - Bestuurlijke verplichtingen (bijv. convenanten en GR'en)
- Uiteindelijk houd je na toepassen van het ROB-model en corrigeren van bovengenoemde posten de échte ruimte in de begroting over.
- Let op! Dit kan dus ook gaan over bestaand beleid (bijv. parkeerbelasting)!

Grip op de begroting

In de praktijk - spelregels

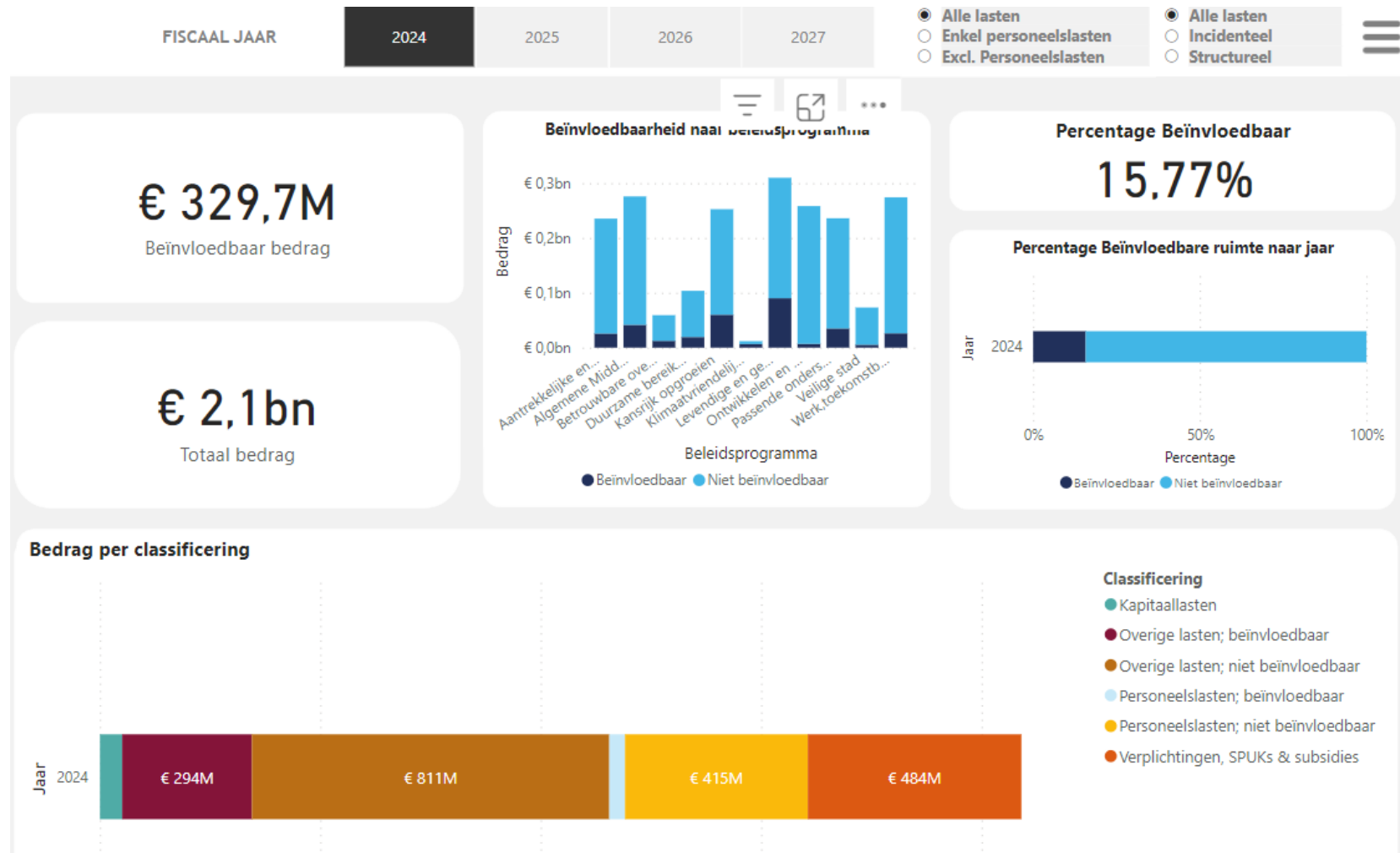
'Geen taken zonder knaken'

- **Geld en taak** zijn aan elkaar gekoppeld:
  - Als minder taken worden uitgevoerd, is er minder geld nodig en vice versa
  - Werk volgt taak: als de taak wijzigt, wijzigt de formatie mee. Inclusief overhead
  - Alle besluiten die de raad **kán** nemen, nemen we in de analyse mee. Dus ook bestaand beleid, zonder politieke kleuring vooraf
- **Kaders van de raad** kunnen heroverwogen worden, dus tellen mee als beïnvloedbaar
- Regionale afspraken (bijvoorbeeld GR'en) worden als bindend beschouwd
- **Gehele begroting** binnen scope, alle budgetten (ook van de raad) worden meegenomen

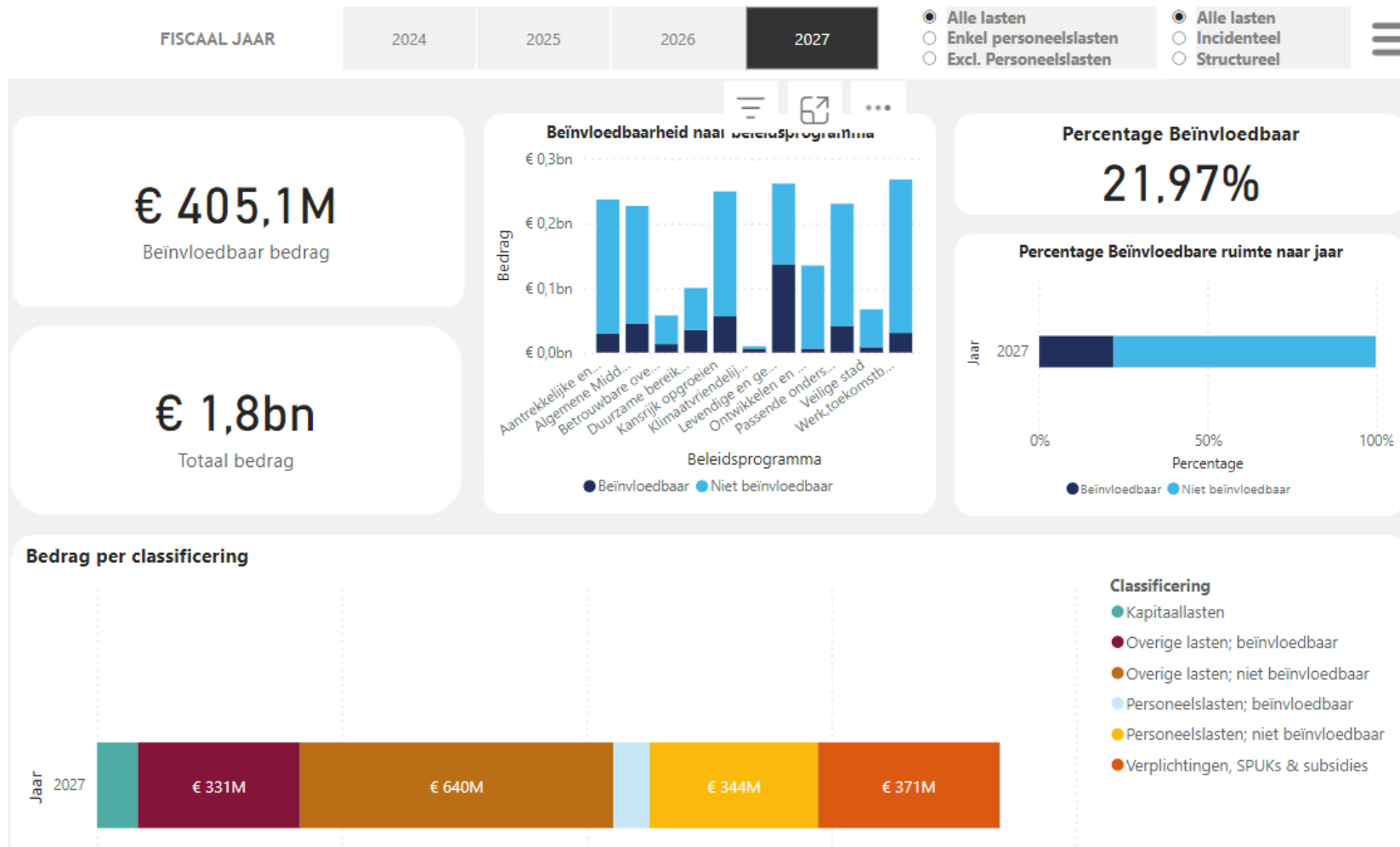
Grip op de begroting

In de praktijk: gemeente Utrecht (begroting 2024)

Grip op de begroting

In de praktijk: gemeente Utrecht (begroting 2027)

Sociaal domein

Sociaal domein

Jeugdwet

Wmo

Participatiewet

Wet Inburgering

Wet Schuldhulpverlening

Ravijnjaar en het sociaal domein

- Aanpassing trap-op-trap-af gemeentefonds
- SPUK's naar gemeentefonds
- Bezuiniging jeugdhulp hervormingsagenda
- Geen extra bezuiniging jeugdhulp
- Indexatie voor demografie onder Wmo
- Recent – Gemeenten trekken terug uit samenwerking IZA

Uitdagingen

Jeugd

- Uitvoering Hervormingsagenda, lokale teams, reikwijdte en bezuiniging
- Reële tarieven
- Toenemend gebruik jeugdhulp?
- Afbouw gesloten jeugdhulp

Wmo

- Vergrijzing en toenemend beroep
- Samenwerking zorg en eerstelijns
- Abonnementstarief
- Samenhang woonvraagstuk

Participatie

- Herziening participatiewet, grotere opdracht zonder lager beroep op de bijstand
- Toenemende complexiteit doelgroep
- Afbouw doelgroep WSW

Inburgering

- Toenemend beroep op dienstverlening van gemeenten
- Versobering voorzieningen
- Mogelijkheden binnen participatiewet

Schuldhelpverlening

- Verschuiving naar vroegsignalering
- Tijdelijke middelen
- Grote groep krijgt nu geen ondersteuning of nazorg

En in jouw gemeente?

Strategische afwegingen

- De strategie in het voorkomen van en anticiperen op **gezondheidsvraagstukken** (jeugd, wmo, IZA/GALA, bestaanszekerheid)
- Het gewenste **sociale voorzieningenniveau**
- De rol van de gemeente versus de rol van inwoners (zelfredzaamheid), vrijwilligersorganisaties en externe partijen bij het vormgeven van **collectieve voorzieningen**
- Het al dan niet plegen van extra inzet voor **specifieke doelgroepen** of **wijken/dorpen** (gebiedsgericht, opgavegericht en domeinoverstijgend werken)

Strategische afwegingen

- De inrichting van en opdracht aan de **lokale toegang**
- De beweging naar **meer algemene of meer individuele voorzieningen**, en het al dan niet aanscherpen van ondergrenzen voor toekenning
- De verdeling tussen **regionale en lokale uitvoering en regie**
- De invulling van **digitalisering** in het sociaal domein

Stemmen met de voeten

Dilemma's

Mijn gemeenten kiest voor het gelijkmatig verdelen van bezuinigingen over alle taakvelden. Bijvoorbeeld een percentage overall.

Of

Mijn gemeente kiest voor het maken van gerichte keuzes. Het sociaal domein wordt waar mogelijk ontzien.

Beïnvloedbare begroting

Aanpak

01 Opgave

- Begroting
- Actualisatie
- Wensen
- Ontwikkelingen
- Benchmark (gemeentekas)
- Kick-off (ambtelijk / raad)

02 Dashboard

- Upload Begroting + Verplichtingen
- % per IV3-taakveld
- Budgethouders: voorzet beïnvloedbare ruimte

03 Interviews

- Bezuinigingenboek
- Validatie
- Concretiseren / duiding beïnvloedbare ruimte
- Impact

04 Bestuurlijk traject

- Dashboard met objectieve keuzemogelijkheid en
- Keuzes in ambities en taken
- Collegevoorstel
- Raadsbesluit

Afronding

Paul Beemsterboer

✉ p.beemsterboer@berenschot.nl

☎ +31 (0) 6 26592798

Warner Admiraal

✉ w.admiraal@berenschot.nl

☎ +31 (0) 6 45491785

Berenschot

Berenschot

www.berenschot.nl

linkedin.com/berenschot